www.e-rara.ch

[Reformatorium vitae, morum et honestatis clericorum]

Philippi, Jacobus

[Basel], [22. Feb. 1494]

Universitätsbibliothek Basel

Persistent Link: https://doi.org/10.3931/e-rara-26595

Sequitur secunda pars huius opusculi

www.e-rara.ch
Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d'imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L'éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l'imprimerie jusqu'au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelinformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [Link]

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [Link]

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [Link]

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [Link]

inanes ibi referre aut cantare p̄ſumat . aut turpia ioca a tornatricib⁹ .i. ioculatricib⁹. nec laruas demonū ante fieri patiat̃ aut ꝯſentiat. qꝛ hoc diabolicum eſt ⁊ ſacris canonib⁹ ꝓhibitū. Hec ibi Idem habet̃. extra de vi. ⁊ ho. cle. A crapula. vbi precipue ꝓhibent̃ fieri pot⁹ ad eq̄les hauſtus. Pro p̄dictis tribus vltimis in ꝯuiuio ſacerdotū requiſitis nota canonē diſ. 44. Nō liceat ſacerdotes vl' clericos ſed nec religioſos laicos ꝯuiuia facere de cōfertis. nec ante ſacram horam diei tertiā in ire cōuiuia nec aliq̄n clericos nō hymno dicto cōmedere panem. ⁊ p⁹ cibos gr̄am auctori deo referre. Et tm̄ de prima ꝑte hui⁹ opuſculi.

Sequitur ſc̄da ꝑs hui⁹ opuſculi

In qua agit̃ de pn̄ia. ⁊ hūilitate eccl'iaſticoꝝ ex ſtatu. ſcīa. ⁊ loco. ⁊ ponunt̃ q̄tuor veritates ꝑ q̄s ſoluunt̃ multe queſtiōes (que incidunt) valde notāde. qꝛ ſalus ſacerdotū in illis ꝯſiſtit. Et ponuntur quatuor notabiles inſtructiōes vl' conſideratiōes multū amplectende. cū allegatione multoꝝ canonum ꝓ debita reuerentia tenenda in cultu diuino et tandem deplorat̃ debilis immo poti⁹ deteſtabilis ſtatus eccl'iaſticoꝝ: qui parū aduertūt minas ⁊ monita ſacre ſcripture. Unde plurimum timenda erit eccl'ie ruina. ⁊ diuidit̃ hec ꝑs in .xj. capitula.

Capl'm primū In primo hortant̃ ſacerdotes ad pn̄iaꝫ nō ſolū ꝓ ſe ſꝫ et ꝓ illis q̄ꝝ vtunt̃ eleōſinis. ⁊ oñdit̃

ꝙ ꝑicloſum ē ſe onerare mltis officijs et bñficijs ⁊ ꝙ ſtatꝰ eccliaſticoꝝ liber et ſpeculū deberet eſſe penitentie.

n Unc ad ſcdam ptē accedamꝰ vicȝ ꝺ emendatiōe ⁊ pnīa eccliaſticoꝝ. Pro q̄ occurrit ꝟbum ſaluatoris. Mar. j. Penitemini ⁊ credite euāgelio. Et iteꝝ illud Luc. 14. ⁊. 18 et Math. 23. Qui ſe hūiliat exaltabit. Quid eſt aūt aliud pnīa ꝙ hūilitas vera ſub deo. placatiōȝ eius poſtulās cū venia delictoꝝ. Penitemini ergo|hoc eſt hūiliamini ſub deo offenſo ⁊ ab eoꝺ placato exaltabimini. Ita em̄ credere euāgelio equū eſt. Sȝ hoc ē euāgeliū. Qui ſe hūiliat exaltabit. Qui ſe hūiliat in curia pnīe: exaltabit eū curia miſericordie. qm̄ ſupexaltat miſericordia iudicium. Dampnati ſumꝰ, quidem nos peccatores corā iuſticia: ad miſericordiā appellare fas habemus ꝙ diu viuimꝰ, tamdiu em̄ ſedem tenet eaꝺ miſericordia. Penitemini igit ait xp̄s ⁊ credite euāgelio. huic notanter. Qui ſe hūiliat exaltabit. Ad hoc aut monere ⁊ inducere nos debet ſtatꝰ nr̄ ⁊ locus in quo frequēter ſtamꝰ. In his duobꝰ punctis ſtabit hec (huius tractatus) ſcda ps. cū quibuſdam adiunctis. Quantum ad primū. Et ſi ſolū dn̄i noſtri ihu xp̄i imperium ſubditis ſuis omnibus (qui iure ſibi ſubiecti ſunt: creationis vicȝ ⁊ reparationis et ↄſuatiōis) ſatis eē dēat ad obediēdū ſibi: vt digṅos fructꝰ pnīe agāt: appropate tū ꝑſonas nr̄as (q̄ eccliaſtici dicimur) cōmonere vult ⁊ ꝑſuadere Jacobi. 2.

ad penitendum. Tales em̄ nos eſſe cōſidero et in tali ſtatu gradu〈que〉 ꝯſpicio: quos oportet pniam agere: nō ꝓ peccatis nr̄is ſolūmodo ſed ꝓ delictis etiam alienis. Alioꝝ quippe peccata cōmedimus alioꝝ culpas bibimus. alioꝝ defect⁹ calciamus ⁊ veſtimus: vt patent habet Oſee. 4. originalit̄ et tranſlatiue. j. q. j. Ipſi ſacerdotes. Et. j. q. 2. Paſtor. ⁊ iteꝝ. 3. q. j. nl i. Nō ſic igit̄ cui〈que〉 hoc admiratiōi: ſit qm̄ ita dū elemoſinis alioꝝ talia nob̄ cōparamus: cibos potus vicȝ ⁊ alimēta. Que nimirum elemoſine ideo date ſunt vt pniam ꝓ ꝯferentibus ⁊ ſatiſfactionē deo faciam⁹. Sȝ heu plures hoc nō aduertunt: cōtra quos dicit deus ꝑ ꝓphetam Oſee. 4. Peccata populi mei cōmedent q: (vt Lyra dicit) recipiunt oblatiōes factas ꝓ peccatis. ⁊ ad iniquitatē eoꝝ ſubleuabūt aīas eorum (ſꝑ) inducendo eos ad maiorem queſtū habendū Et erit ſicut populus ſic ſacerdos. Circa qd̄ Gregoius in omel. Deſignauit ⁊ alios. 72. dic̄ (quod debemus ſine ceſſatione meminiſſe) vicȝ Cur aūt ſacerdotes peccata populi cōmedere dicunt̄: niſi q: peccata delinq̄ntiū fouēt ne tp̄alia ſtipēdia ammittant? Sȝ ⁊ nos qui ex oblationib⁹ fideliū viuimus quas illi ꝓ peccatis ſuis obtulerūt. Si cōmedimus ⁊ tacemus nihil faciendo ꝓ illis: ꝓcul dubio peccata manducam⁹. Penſem⁹ ꝙ cui⁹ ſit apd̄ deū criminis: peccatoꝝ p̄ciū manducare ⁊ nihil cōtra peccata predicando ſeu penitendo agere. Hec Grego. Status ꝙ noſter ſtatus penitentium ē: eorum ſcȝ qui ultro ſemetip̄os ad pniam obligarunt Et ſi quis inter nos aliter ſentit: ille proculdu-

bio ꝓprij ſtat⁹ ⁊ gradus ignar⁹ eſt: quē tanto ma gis penitere ꝯuenit: q̄nto minus penitet. ⁊ quāto magis eſſe ſibi penitendū diſſimilat vel ignorat. Hanc tñ veritatē (plane duriſſimā ſed tñ p̄dicandam ⁊ cognoſcendā) mlti in ſtatu eccl'iaſticoꝝ vel diſſimulant. vel ignorant. vel ſacrilega impietate contemnunt. Alioquin nunq̄ꝫ tali auiditate. nunq̄ꝫ tali precipitatione inprouida: inhyarent ad elemoſinas tales quas beneficia nominamus vel dignitates vel officia q̄bus ānexa ē tal' obligatio ꝓ alijs penitēdi ⁊ ſatiſfaciēdi: cū tñ ꝓ nr̄is ſatiſfacere delictis vix ſufficiat vita nr̄a ⁊ vtinā ſufficiat. Gre. ī omel'. an̄dicta Sꝫ q̄d nos (qđ tñ dicere ſine dolore nō poſſum) quid nos paſtores agimus q̄ ⁊ mercedem ꝯſequimur ⁊ tñ oparij nequaq̄ꝫ ſumus fructus quippe ſancte eccl'ie inſtipendio cottidiano ꝑcipim⁹: ſed tñ ꝓ eterna eccl'ia minime in p̄dicatione aut alias laboram⁹. Penſem⁹ cuius dam pnatiōis ſit ſine labore hic ꝑcipe mercedem laboris. Ecce ex oblatione fidelium viuim⁹: ſed quid ꝓ animab⁹ fideliū laboram⁹? Illa in nr̄m ſtipendiū ſumim⁹ que ꝓ redimendis peccatis ſuis fideles obtulerūt: nec tñ peccata eadē. vl' orōis ſtudio vl' p̄dicatōis (vt dignū ē) abolēda inſudam⁹ Uix ꝓ culpa ſua quēpiam apta voce comp̄hendimus ⁊ ad huc inhiam⁹ nos alioꝝ peccatis onerare. Id circo ſaluator dicit. Meſſis quiđ mlta: oparij aūt pauci. Hec Grego. Hinc exclamari pōt: q̄nta ē dementia hoīem tot culpis obnoxiū ꝓprijs preſſum et obrutū: ſuſcipere (immo rapere modis etiā indebitis ⁊ vtinā nō ſimoniacis) alienas offenſas: ⁊ Luce. 10.

ſuper ceruices debiles apponere. Hoc quippe fit (vt dixim⁹) dū beneficia bñficijs cumulam⁹ Nam pluralitas bñficioꝝ ex elemoſinis fundatoꝝ ad penitentiā ꝓ plurib⁹ faciendā aſtringit. Nunc vero heu cecitas heu inſania nos his obligationū vinculis: ſuitutibus ſpecialib⁹ miſera colla ſubicim⁹ quaſi nō iugū graue ſatiſfaciendi ꝓ alijs: ſꝫ libertas ⁊ abſolutio videat̃. ¶ Addam⁹ adhuc ꝙ ſtat⁹ eccl'iaſticoꝝ penit⁹ ē vel ſaltē eſſe deberet in exemplum ꝓuocatiuū alioꝝ ad pniam. quaſi vel liber vel ſpeculū vel imago pnie. Q̄ ſi ꝓ pnia legat̃ in nobis petulancia. ꝓ ↄtritione deſtructio ⁊ diſſolutio. ꝓ ſatiſfactione irritatio dei. ⁊ viciorū omniuꝫ cumulatio: nos tot dampnatōib⁹ digni reddimur quot hoīes nr̄is exēplis corruptiſſimis ſeducunt̃ Si dampnādus eſt qui ſeipm̄ ſpontaneo peccato depꝛauat Nunq̄d nō ꝗ dampnatioꝛ qui multos ſecum in interitum trahit rapit ⁊ deicit.

¶ Capl'm ſcōm. Declarat̃ ꝙ ſcia et noticia canonū ⁊ ſacramētoꝝ req̄rit̃ ad ſtatū eccl'iaſticuꝫ ideo ꝓuidit eis deus de laboꝛe populoꝝ nō vt vane pompoſe aut crapuloſe ↄſumant aut carnales amicos ditēt. ſꝫ ex hoc potius ad pniam trahant̃.

Verſus ſtatui nr̄o comes debꝫ eē ſacra ſciētia. hoc ē ſacroꝝ canonū ⁊ ſacramētoꝝ noticia. qual' abſq; pnia nec ꝑfecte cogno

ſci nec efficatiter tradi põt. Hec quippe ẽ illa de q̃ Sapien. I.
bñ enunciatũ eſt. q̄ in maliuolã aĩam nõ introibit
ſcĩa. nec habitabit in corpe ſubdito peccatĩ. Itaq̃ Malach. 2.
ſacerdos quilibȝ dr angelus. qm̃ dei nunci⁹ eẽ dȝ
ad populũ: quilibet in gradu ſuo: vt legem dei ab
ore eius requirãt. Dedit illis regiões gentiũ (in= Ps. 104.
quit pphета) ꝛ labores populoꝝ poſſiderũt: vt cu
ſtodiant iuſtificatiões ei⁹ ꝛ legem eius requirã t.
Non dedit nobis dñs labores alioꝝ vt in ſudore
vultus alieni veſcamur pane nr̃o. ꝛ nihil inde of=
ficij. nihil ſuffragij. nihil ſatiſfactiõis impendere=
mus: p his qui ſuis nos laborib⁹ alunt aluerũtq̃
q̃ntominus iſta data ſunt vt luxurieris. nec vt ſu=
perbe in pompis equis familijs fediſſime in mere
triculaꝝ lenocinijs ꝯſumas: Nõ preterea cõmiſſa
ſunt vt cõmeſſationes piculoſas ꝛ ſumptuoſas in
ocio diſſoluto cũ maxima tpis ꝯſumptiõe ꝛ pditi=
one ꝛ oneratiõe corporis ꝛ anime cottidie ſequere
mur. Nec deniq̃ vt ditem⁹ carnem ꝛ ſanguinem
id ẽ carneos ꝛ ꝯſanguineos hoĩes. de bonis pau=
perũ. de pr̃imonio crucifixi: ſȝ vt cuſtodiam⁹ iuſti
ficationes domini ꝛ legem eius requiramus. Cu=
ſtodiamus (inq̃) non diffamemus. diſſipemus. ir
rideamus. laceremus iuſtificationes domini ꝛ le=
gem eius inquiramus: non tradentes nos. noſtra
q̃ inſtitutionib⁹ mundi ꝛ legib⁹ iuſtiniani. ſȝ legi
dñi que immaculata eſt ꝯuertens aĩas ꝛ ſapientiã
preſtans puulis. Gloſa id eſt hũilib⁹: quales ſunt Ps. 18.
penitentes. Alteri⁹ moueat nos qui dicit. Quan
to gradus altior (qualis eſt nr̃ qui ſacerdotes dici
mur: imo gen⁹ electũ regale ſacerdotium xp̃i dñi I. Petri. I.

et dij nominamur) tanto caſus grauior. Porro ſi
ideſt quia caſus noſter grauior: cõſequens eſt vt re
ſurrectio p̱ pnĩam fortior exigat. Cõclamo igitur
precor, ⁊ obteſtor p̱ euangeliũ ſacratiſſimũ dñi nr̃i
ihu xp̃i penitemini ⁊ credite euangelio. Om̃ qui
ſe hũiliat p̱ pnĩam exaltabit ad gloriam. Hoc mõ
ſtatꝰ nr̃ ſtatꝰ ecc̃iaſticꝰ vrget nos magnis et certiſ
rationibus penitere: ſi nõ obturpuimꝰ. ſi nõ oĩno
p̱diti ⁊ a xp̃iana religiõe ab alienati ſumus. Sed
Roma. II. prochdolor nõ eſt in omnibꝰ ſcientia. cecitas em̃
ex parte contigit in iſrael.

¶ Tertiũ caplm̃. Mouent̃ mlt̃e q̃ſtiones cũ ſuis motiuis ex p̃dictiſ incidentes que multoruz aĩos pulſant pro quaꝝ ſolutiõe quatuor ponunt̃ cõſiderationes.

Ex his igit̃ que dicta ſunt: multis animꝰ agitatur queſtiõibꝰ. Una ſi eccleſiaſtici nõ penitentes p̱ ſeip̃is: p̱ficiant alijs: p̱ quibus eo dixi mꝰ ad ſatiſfaciendũ obligatos? Uidentur q̄ nõ p̱ predicta. ⁊ p̱ illud Gregorij in paſtorali. Cum is qui diſplicet ad intercedenduz mittit̃: irati animus ad deteriora p̱uocat̃. ¶ Alia ſi eccleſiaſtici nõ penitentes pro alijs: faciant bona ecc̃lie ſua? ⁊ ſi ad reſtitutionẽ obligant̃? Uidet̃ em̃ q̄ cõtra donantiũ intentiõem bonis illis abutunt̃. nec laborant in vinea dñi. ⁊ ſic nec denariũ diurnũ habere merent̃. ¶ Altera queſtio. Si ecc̃iaſtici oẽs tenent̃ ad ſtudiũ legis diuine. Et videt̃ q̄ ſic p̱ p̃s

dicta quia iō dedit illis deus regiones gentiū rc. vt custo. iusti. ei⁹ ⁊ legem eius exquirāt vt dictuꝫ est. ¶ Ad opposita istaꝝ questionū est argumētuꝫ qꝛ talia ꝯfirmare ē eccliasticoꝝ longe maiorē ꝑtē ponere extra statum salutis. eamqꝫ dampnatiōis ream affirmare. ¶ Alia questio. Et si licet ex bonis ecclie aliq̄d sibi retinere vltra id qđ dicit apl's Habentes alimenta ⁊ quib⁹ tegamur: his cōtenti simus. Videt̄ eñ q̄ residuū est ecclie ⁊ pauperum (vt supra patuit) quale auferre aut retinere sacrilegium ⁊ impium dicūt Jeronimus et Bernhar. ¶ Sunt ⁊ plures alie vicꝫ de ditatiōe ꝯsanguineorum ex bonis ecclie. De collatione bñficioꝝ indigniorib⁹. De multiplicatiōe beneficiorū vltra decentem sustentationē ꝑsone occupantis đ q̄ supra De recipientib⁹ distributiōes ex solo introitu ⁊ p̄sentatiōe ad horas. De dantib⁹ se totos ad practicas seculares. ⁊ qñqꝫ ad turpes questus. Et similes multe quas omēs dissoluere ⁊ in speciali breuitas affectata reclamat. Sed quatuor ꝯsiderationes seu poti⁹ veritates magnoꝑe notandas quasi totidem claues ꝓ apertione faciliori ⁊ aliquali responsione questionū motaꝝ placet adducere. I. Thi. 6.

¶ Quartū capl'm. Prima veritas q̄ eccliastici nō penitētes nullū op⁹ faciūt deo acceptū qđ multis scripturis probat̄. imo exñtes in mortali in oīni actu eccliastico etiā sacramētali

peccāt mortal'r qđ late oſtendit.

Eccleſiaſtici qui nō penitēt ſȝ cōputreſcūt
e in peccatiſ ſuis:nullū opus faciūt ꝓ ſe vel
aliis apud deū acceptū ſibi ad ꝯſecutionē
vite eterne:ꝑ q̄nto fructus ſuoꝝ operū tal' ex cor-
rupta radice ꝓcedit q̄ radix eſt eorū voluntas de-
prauata. Elongant quoqȝ magiſ ac magis a deo.
Ps.118. Longe eñ a peccatorib⁹ ſalus Hoc oñdit dñs cū
Malach.1. ait ꝑ ꝓphetā. Maledict⁹ doloſus q̄ īmolat debi-
le dño.q: rex magn⁹ ego dicit dñs exercituū ꝛ no-
men meū honorabile ī gētib⁹.Et ſeq̄t.Et nūc ad
vos mādatū hoc o ſacerdotes ſi nolueritis audire
et ſi nolueritis ponere ſupra cor:vt detis gl'iaȝ no
mini meo:mittam in vos egeſtatē ꝛ bñdictiōibus
vr̃is maledicam.maledicā illis qm̄ non poſuiſtis
ſuper cor(Vbi Lyra)ſcȝ exercere officium veſtꝛ
debito modo colendo deum ꝛ ppl'm inſtruēdo.Et
ſequit diſpergā ſuꝑ vultū vr̃m ſtercus ſolennita-
tum vr̃aꝝ ꝛ aſſumet(ſupple ſterc⁹)vos ſecū.Vbi
iteꝝ Lyra.id eſt ex celebratiōib⁹ hmōi nō repor-
tabitis honorē ſed ꝯfuſionē ꝛ eritis ꝯtemptibiles
¶Ad idem Eccl'iaſtici.34.Dona iniquoꝝ nō ꝓ-
bat altiſſimus.nec reſpicit in oblatiōes iniquorū.
nec in multitudine ſacrificioꝝ:eoꝝ ꝓpiciabit pec-
catis.Eiuſdē.25.Sacrificiū ſalutare eſt attende-
re mandatis ꝛ diſcedere ab omī iniquitate.Et ite
rum ibidem.Beneplacitū eſt dño recedere ab ini
quitate.ꝛ deprecatio ꝓ peccatis recedere ab in iu
ſticia.Item Johis.9.Scimus qm̄ deus peccato-
res nō exaudit.Deniqȝ tales ſacerdotes incurrūt

multas ſpeciales maledictiões quas domin⁹ enu
merat. Deutro. 28. ⁊ Leuit. 26. Legant etiã fre
quenter Yſaiam. ca. p̄mo ⁊ videbūt horribiles mi
nas dñi. ¶ Aduertendū etiã ꝙ deus nõ ſolū opa
maloꝝ non acceptat (vt late patuit) īmo ſacerdos
exiſtens in peccato mortali. vel in ſtatu vehemen
ter ſuſpecto de peccato mortali in quo ſine ſcan-
dalo populi viuere nõ põt: ī om̄i actu ſui ordinis
peccat mortaliter: ſiue audiat ꝯfeſſionē. ſiue abſol
uat. ſiue p̄dicet. ſiue aquã bñdicat. ſiue aſpgat ⁊c.
Et a fortiori ſi celebrat. Et ſi non eſt in propoſito
peccata firmiter dimittendi aut vere contrit⁹ (vt
cõmuniter ſunt concubinarij ſuperbi ⁊ intēpera-
ti) ſi cencies cofiteat᷑ non abſoluitur immo peccat
mortaliter. quia deriſor confeſſionis. Ut dicit Iſi
dorus de ſummo bono ⁊ habet᷑ de pe. diſt. 3. Irri-
ſor et de pe. diſt. 5. Fratres noſtros. Uideat᷑ ibi et
veꝝ eē quod dicit᷑ ꝓbabit. ¶ Sentētia etiã ē ſan-
cti Thome diſt. 24. q̄rti Alexandri de alis Rai-
mundi. Alberti ⁊ alioꝝ. Hoc idē ſic ꝓbat᷑. Quia Deut᷑. 16.
lex precipit. Iuſte ꝙ iuſtum eſt pſequeris id eſt ex
equaris: vt viuas. Ergo quicunqꝫ illud quod ſibi
competit ex ordine facit indigne: illud qđ iuſtum
eſt iniuſte exequit᷑. ⁊ cõtra diuīe legis preceptū: iō
peccat mortaliter. Dicit enim gloſa ordinaria ſu-
per verbo. vt viuas ſupple ineternum. Et ſequit᷑
et poſſideas terram ſupple viuentium et cetera.
ergo a contrario ſi non iuſte exequaris: non viues
ſupple vita gratie. Ex quo ſequitur ꝙ mortaliter
peccat. ¶ Item Dyoniſius capitulo primo eccle-
ſiaſtice Jerarchie. In mundis nec ſimbola id eſt

ſacramentalia ſigna tangere phas eſt. Ex quo iteꝝ ſequiẗ qñcunqꝫ tangũt res ſacras quaſi ſuo officio vtentes peccãt mortaliter. Hec tho. vbi. ſ̃. Iteꝫ ꝑ
Ps̃. 49. os Dauid Peccatori dixit deus. Quare tu enarras iuſticias meas ꝛ aſſumis teſtamentũ meum ꝑ os tuum ꝛ ſequiẗ. Tu vero odiſti diſciplinã ꝛ proieciſti ſmones meos poſt te. Ubi vide Auguſtinũ et Caſſiodoꝝ. Hunc paſſum pulcre exponentes. Iteꝫ eccl'iaſtici. 15. Nõ eſt ſpecioſa laus in ore peccatoris. Hoc idem claret ex iure canonico. 15. q. vlti. c. vlti. Ubi dicit Canon. Q̃m mali bona administrando ſe tantũmodo ledunt. vt cerea fax accenſa ſibi quidẽ detrimentũ preſtat: alijs vero lumen in tenebris adminiſtrat. ꝛ vnde alijs cõmodum exhibet. inde ſibi diſpendiũ ꝓbet. Conſtat ꝗ ꝙ in mortalibus exñtes: quicq̃d faciant: nihil ſibi merenẗ. ꝛ ita pꝫ valde neceſſariã eſſe pñiam.

Quintũ capl'm. Eccl'iaſtici mali ſimiles ſcribis ꝛ phariſeis quibus ſaluator mľtiplex ve impc̃aẗ. Et oſtenditur. ꝙ cognoſcẽs ſacerdotẽ ĩ mortali exiſtentẽ cõmittens ei aliqueꝫ actum eccleſiaſticũ facere. peccat mortaliter. ꝛ tales mali nõ debent preſumere ꝙ impuniti euadant.

Expendãt nihilominꝰ tales excecati: ne i
p ſe inuoluant maledictiõibus ſaluatoris et

eterne ve:ſicut ſacerdotes veteris legis tpe xpi q̄bus multa ve imprecat̄.Math.23.Ubi dicit.Ue vobis ſcribe ⁊ pharíſei ypocrite(Sic enim dicebant̄ ſacerdotes ve.legis) Qui decimatis mentā ⁊ annetū ⁊ ciminū.⁊reliquiſtis que grauiora ſunt legis:iudiciū ⁊ miſericordiā ⁊ fidez.Hec oportuit facere.⁊ illa nō omittere.duces ceci excolātes culicē:camelum aūt glucientes . Ue vobis ſcribe et pharirei ypocrite qui mundatis qđ deforis eſt calicis ⁊ parapſidis:intus aūt pleni eſtis rapina ⁊ inmundicia.Phariſee cece munda pri⁹ qđ int⁹ eſt calicis ⁊ parapſidis:vt fiat ⁊ id ꝙ deforis eſt mundum.Ue vobis ſcribe ⁊ phariſei ypocrite.qꝛ ſil'es eſtis ſepulcris dealbatis que a foris apparent hominib⁹ ſpecioſa:int⁹ vero plena ſunt oſſibus mortuorū ⁊ omni ſpurcicia. Sic ⁊ vos a foris quidem paretis hominib⁹ iuſti:int⁹ vero pleni eſtis ypocriſi ⁊ iniquitate.Maſticet quis iſta:⁊ heu nūc eccleſiaſticos ꝓ maiore ꝑte tales inueniet.Q̄ ſi ſimiles ſunt illis in cecitate ⁊c. ſil'es erūt in eterno ve et maledictiōe niſi penituerint.Heu quot ſunt hodie in eccl'ia nō paſtores ſed mercenarij ad quos nihil ꝑtinet de ouibus ihu xpi:q̄nimmo(vt et vera dicam ⁊ ipſimet ſciunt)ſunt lupi rapaces q̄ ⁊ oues rapiunt ⁊ diſpergunt.Certe nil peius nil abhominabili⁹:ꝙ cū ille qui cuſtodire deb3 diſſipat.Heu quid hodie in aliquib⁹ eccl'e nō paſtorib⁹ ſ3 deſtructorib⁹)quoꝝ nō eſt ꝑs minor(factū eſt vt ſubſtātias ⁊ labores hoīm tanꝙ infern⁹ inſaturabil'r degluciunt.⁊ nō ſolum eos á peccatis nō emendat: ſed ⁊ ipi met vl' ex ſui neglientia.vl' ſuis peſſimis

miniſtris vl' miniſterijs vt aduocati ꝛ officialib⁹. vl' ſuis nephãndis opib⁹: eos ꝯtrahũt ad illicita Ita quidẽ dicam hos tales ſi impunes de⁹ relinq̃ret: deus ampli⁹ nõ eſſet. Et ideo (vt ab inicio dictũ eſt) filij cariſſimi dũ viuitis: ſuite dño in timore ꝛ exultate ei cũ tremore. App̃. diſ. ei⁹. ne quãdo ira. ꝛ ꝑeatis de via iuſta. Her Jero⁹. in epiſtola Euſebij. Notandũ etiam eſt vnũ pauendũ vicꝫ Q quicunq̃ꝫ cõmittit alicui ſacerdoti quẽ ſcit eẽ in peccato mortali: aliquẽ actum eccleſiaſticũ faciendum ſi exequit᷑ talem actum: peccat mortaliter. qꝛ eſt ſibi occaſio ad peccandum mortaliter. cũ (vt dictum eſt) exiſtens in peccato mortali. vel ſtatu malo (vt ſũt publici ꝯcubinarij vl' ſuꝑbi aut alij) nullũ actũ eccl'iaſticũ poſſit exeq̃ ſine nouo mortali. quia iubens ꝛ faciẽs eadẽ pena puniunt᷑ vt dic̃ apl'us. Hoc tenet ꝛ dicit expreſſe ſanctus Jeronimus vt patet in ep'la ſancti Euſebij eiuſdẽ Jero. diſcipli ad Damaſum ep̃m portuenſem. de obitu dicti Jeronimi. Sunt aũt hec ỽba eius. Qui vitam ſacerdotis agnoſcit ꝛ eũ ꝓ ſe celebrare facit: fit eiuſdẽ peccati ꝯſcius nec non ꝛ pene ꝑticeps. Et poteſt etiam hoc clare patere ex p̃dictis ꝛ dicendis ſi bene maſticent᷑. ¶ Poſſent et alia pl'ima ꝓ hac veritate adduci ex ſacra ſcriptura (quã infallibiliter oportꝫ impleri q̃ cauſa breuitatꝭ hic omittunt᷑. Et q̄uis prochdolor p̃allegata parꝝ curant᷑. et pauci ex hoc ſe emendẽt: ex eo ꝙ min⁹ puniunt᷑ ſꝫ expaueſcãt. qꝛ qd̕ min⁹ punitur in hoc ſeculo: graui⁹ puniet᷑ ac vindicabit᷑ in futuro. Gregor. in omel'. deſignauit. Ueñet ꝑfecto illa dies ꝛ nõ lon

ꝑe eſt.in q̄ paſtoꝝ paſtoꝛ appareat ⁊ vniuſcuiuſqꝫ
facta in publicuꝫ deducat.⁊ qui mō ſubditoꝝ cul-
pam ꝑ ꝑpoſitos vlciſcit̃:tunc ꝑpoſitoꝝ mala ꝑ ſe-
metip̄m ſeuiēs dampnat ⁊ ferit.Nō ḡ ſacerdotes
clīciqꝫ laſciui ⁊ ſuꝑbi ſibimet blādiant̄.nec ſe pal
pent.neqꝫ infelicit̄ fallāt. Quia ꝗ nūc facili⁹ eua
dunt iudiciū hūanū.⁊ man⁹ atqꝫ coꝛrectiōes ſuo-
rū ꝑlatoꝝ:eo terribili⁹ incidūt in man⁹ dei viuen-
tis.ac duri⁹ ſuſtinebūt iudiciū ⁊ vindictā om̄ipo-
tentꝭ.Propterea dic̄ pſ̄.Hec feciſti ⁊ tacui. Ubi Pſ̄.49.
Aug⁹. Quid eſt tacui:vindictā ſuꝑſedi.ſeuerita
tem diſculi.patientiā tibi ꝓlongaui. pn̄iam tuaꝫ Roma.2.
diu expectaui.Tu aūt ſm̄ duriciā coꝛdis tui ⁊ coꝛ
impenitēs theſauriſas tibi irā in die ire ⁊ reuelati
onis iuſti iudicij dei.Jō ſequit̄ ī dicto pſalmo Ar
guam te.Jteꝝ Aug⁹. Quid tibi faciā arguēdo te
Nō te nō vides:faciā vt vidas te:qꝛ ſi videres te
⁊ diſpliceres tibi.placeres mihi.qꝛ ꝟo te n̄ vidēs
placuiſti tibi : diſplicebis mihi et tibi.mihi cū iu-
dicaberis:tibi cū ardebis.Et ſequit̄. Statuā con
tra faciem id eſt quod poſt doꝛſum poſuiſti : ante
faciem ponam ⁊ cetera.Hec Auguſtinus ⁊ multa
alia ibidem.Et iterum vſqꝫ quo iudicatis iniqui-
tatē:dicendo Quouſqꝫ prauā cōſuetudinē longi Pſ̄.81.
tp̄is accuſauit .ſuſcepte ſiquidem legi duriſſime Caſſiodo.
reſtiterunt.Nico.de Lyra. Jlle pſalm⁹ exponit̄
ꝯtra ſacerdotes iudeoꝝ q̄ xp̄m hūilē ⁊ pauperē in
iuſte ꝑſecuti ſūt. ⁊ iō a romāis ꝑierūt. Eo mō nr̄i
tp̄is pl'es ſacerdotes:xp̄m ī ſuis hūilib⁹. pauꝑib⁹
⁊ deuotꝭ ꝑſequūt̄.⁊ ita facies pctōꝝ aſſumūt.i.pſo
nas maloꝝ ꝓpt̄ eoꝝ pōpā fauoꝛē vl' aliā cāꝫ Jero.

Si venerit paup hñs iustum negociuꝫ ⁊ venerit diues hñs malum: vos ꝑsonaꝫ aspicitis nõ negotium. Jdcirco timere habent immo certi sint (vt etiam dictũ est) ꝙ interient. Uñ iteꝝ Jeronim⁹ in ep̃la Eusebij. Cuꝫ vero plus moraẗ de⁹ patientia ad inferenda iudicia: plus inebriaẗ ira. Et iõ plus centuplo timendũ est cũ longanimiter tollerat mala: ꝙ̃ cum festinanter punit.

Sextũ capitulũ. Jn quo ponunẗ alie tres veritates ꝙ eccl̃iastici ĩpenitentes si faciũt officiũ suũ licꝫ fructus ꝓceptos nõ teneanẗ restituere Aliter tñ in foro ꝯsciẽ teneneẗ videre de satisffactiõe. Et q̃ ⁊ quanta teneneẗ scire curati. ⁊ qualis debꝫ esse intentio in actibus eorum.

ſEcũda v̾itas Eccĩ ꝙ̃uis ĩpenitẽtes ĩplentes tñ ea que ex institutiõe bñficioꝝ suoꝝ iniũcta eis sunt in horis dicendis ⁊ similibus: ipĩ faciũt fructus bñficioꝝ suoꝝ suos eẽ: saltem apud hoies. nec ad restitutionem obliganẗ. Obliganẗ tñ in foro ꝯsciẽ aliẗ recõpensare bñfactoribus ⁊ fundatorib⁹ suis: ꝓsertim faciendo sibi amicos de mammona iniquitatis: vt ꝑ alios suppleant redemptionem ⁊ satisffactionẽ: quã ipĩ sine gratia ꝑmanentes insufficienẗ agunt. Ualẽt ꝓterea hmõi bñficia seu opa q̃ sunt de genere bonoꝝ

nō ex ꝟtute ꝑsonaꝝ: qm̄ tales ſupponunt eſſe in peccato mortali (quos deus nō exaudit) ꝛ ꝑ ꝯn̄s dei hoſtes odioſi: ſed ex ꝑſona totius eccleſie. ꝛ ex offerentiū deuota pietate valorē ſuſcipiūt: qualez et quantaz nouit deꝰ. ¶ Tercia veritas. Plus cō gruit eccl'iaſticis noticia ſacre legis q̄ alia. ꝛ ē de neceſſitate p̄cepti. ſed magis ꝛ minꝰ ꝑ diuerſitate officioꝝ curaꝝ atq3 dignitatū. Curati tenent ſcire p̄cepta dei ꝛ articulos fidei in quodaz generali ꝑ denūciando ſubditis. Materiā inſuꝑ de ſacramē tis eccleſie ꝓut in cōmuni vſu practicat et verſat vt de mō baptiſandi ꝛ audiendi ꝯfeſſiones ꝛ inter rogandi ꝛ docendi ꝛ abſoluendi ꝛ penitentias in iūgendi. De mō matrimonia ꝯtrahendi. De mō ſacre vnctiōis ꝛ ſi que ſunt talia. Curati ꝓ his ſci endis ſi nō laborant. vel ſtudendo. vel audiendo: an ſint in ſtatu ſalutis ipi viderint. ego nō eſtimo de hoc habet Canō diſ. 38. Que ipis ſacerdotibꝰ neceſſaria ſint ad diſcendum: Hec ſunt ſacramen torum liber. lectionarius. antiphonariꝰ. babtiſte rium. cōputus. canones pn̄iales. pſalterium ome lie ꝛc. Ex quibus om̄ibꝰ ſi vnū defuerit: ſacerdo tis nomen vix in eo ꝯſtabit. q2 valde ꝑiculoſe euā gelice mine ſunt videlicz. Si cecus ceco ducatū Math. 15. preſtet: ambo in foueam cadunt. Circa quē cano nem in gloſa multa iura allegant. cui placet pote rit legere ¶ Quarta veritas. Intentio eccl'iaſtico rum in om̄ibꝰ ſuis actibꝰ debet eſſe diuinꝰ honor et eius obſequiū. ꝛ ſalus animaꝝ (vt poſtea diffu ſe ꝑ multa iura probabitur) ꝛ ꝯſequenter ex inci denti et quaſi acceſſorie ipi pn̄t tenporalia deſide

rare ⁊ acquirere ꝑ ſuſtentatione decenti ſuorum ſtatuum. Decentem intelligite ſtatum prout ſapiens iudicabit. ⁊ non ꝑut ambitio vł auaricia ſuadebit. Juxta quā cōſiderationem ſeu veritatē dat regula ꝯſequenter ad ſciendum ſi in celebrationibus miſſarū. ſi in horis lucratiuis. ſi in alijs operibus ſuis. immo ⁊ ſi in multiplicatione beneficiorū ipi eccleſiaſtici ſint ſimoniaci. vel ſimonia aut turpi lucro notandi. Deſcendere autē ad ſingula oīa diffinienda. neq; facile eſt. neq; poſſibile ſub cer regula: ꝓpter varietatē circūſtantiarū ex quibus iuris variationem ſcit nemo.

¶ Septimum capitulū. Docet quomodo locus eccleſie ⁊ omnia que in ea ſunt vt crux crucifixus ymagines ſacramenta ſculpture tumbarū. Similiter que in ea fiunt vt cantus orationes miſſe ſanctitas eccleſie nos ad penitentiam monent.

p Lura dici potuerant de materia hac ſed interim contenti ad ſecundaz noſtre exhortationis partem redeuntes oſtendamus ex loco cōgruitatem penitendi. Locus noſter locus eccleſie materialis in quo frequentius conuerſamur: nos

admonet ſi non obſurdeſtimus: vt obediamus di
cēti chriſto. Penitemini ergo ⁊ cetera. Quamq̄
enim vallis hec miſerie locus ſit vniuerſaliter fle-
tus et penitentie. Ubi tanto magis flendum eſſe.
(Dicit Auguſtinus) quanto minus fletur: nihil-
ominus templorum locus ſua quidem religione ⁊
qualitate commonere facit vt peniteamꝰ. Quid
itaqꝫ aliud videntur predicare imagines omnes
in eccleſia vndequaqua verſum. ſupra. ſubtus. et
in lateribus: Cantus inſuper ⁊ pulſus. Ea quoqꝫ
que leguntur et fiunt omnia: niſi leuemus ſurſum
corda: ⁊ non mentiamur reſpondendo: habemus
ad dominum. Leuare autem ſurſum corda neque
unt ſane ipſi peccatores ſine penitentia et magna
penitentia. ¶ Habent ſeculares homines ſeu mi-
litares ſiue plebei loca ſua in quibus ipſi excercen
tur: plena multis ſpectaculis. vanitatibꝰ et inſa-
nijs falſis: que penitentiā nō incitant ſꝫ ꝑturbant
Uide fora negocioſa habundare infinitis ꝑiurijs.
fraudibꝰ. murmuribꝰ. incōditis clamoribuſqꝫ diſ-
ſonis. Uid curias patrocinanciū: intra quales no-
ta litigantium magniloquas linguas. acutas. et
inſtructas vt narrent fabulationes: ſed non vt lex
tua dñe. de curis curialiū quid aliud dicturꝰ ſum
q̄ quia tote cure ſunt. et tote cure vaniſſime. nec
cure celeſtes. ſed plerumqꝫ ſceleſtes: Non diſcur
ram per ſingula talium loca: quoꝝ plurima a ſan-
ctis doctoribus merito interdicta ſunt eis q̄ pniaꝫ
ſalubreꝫ integro aīo ꝑ agere moliunt. At vo nos
eccl'iaſticos ꝯtinet, locꝰ ſacerrimꝰ. locꝰ religioſiſſi
mus. locꝰ totꝰ pnīe ſalubris ꝓuocatiuꝰ. ſi tñ in eo

nō manem⁹ ſicut beſtie.ignari miſterioꝝ omnium que fiunt ⁊ cernunt. Si pterea corpe exnte in ecclesia:nō ſit anim⁹ in patinis.ſicut eſt apud Therentiū. Si deniqꝫ nō facim⁹ de domo orōnis domū negociatiōis ⁊ ſpeluncam latronū. Quod ſit Certe aut cogitādo.aut garriēdo ſeu cachinando aut diſcurrendo ſpaciādo:diſtributiōes tanq̄ nobis qui nō eas lucramur indebitas furtiue rapiēdo.furtiue dixerim iudice deo. ⁊ ſi nō mūdo q̄ ſi eas ſoluit:nō tn̄ abſoluit. ¶ Ceteꝝ crux ⁊ crucifixus nonne loquunt vt pniam agam⁹:cū talē ipm xp̄m ante oculos nr̄os ſtatuāt:q̄ null⁹ vnq̄ accerbius doluit:nō ꝓ ſuoꝝ ſꝫ ꝓ nr̄oꝝ ſatiſſactiōe peccatoꝝ. ¶ Sanctoꝝ rurſus ſanctarumqꝫ imagines idem ſuadent:ingerentes memorie nr̄e q̄ ꝑ multas tribulationes oportet nos intrare regnum dei vt ipi intrarunt. ¶ Deniqꝫ ſculpture tumbaꝝ magnis nos vocibus ⁊ lamentis ad pniam ꝓuocare nō ceſſant ingerētes quid illi ſint. q̄d fuerunt.q̄d de nobis meruerūt.quid exigūt vt ſuū:quoꝝ corpora incinerata tegit tellus. ¶ Si ad hos omēs ⁊ ſimiles aſſidue clamores nequaq̄ apimus aures mentis intimas:non iam ſurdaſtri ſed ſurdi ſum⁹ imo ipis (quas intuemur ⁊ calcam⁹) imaginibus atqꝫ ſimulacris aſſimilati ſum⁹ que habent aures et nō audiūt. ¶ Quid de ipo ſacro ſancto dominici corporis ſacramento ſatis vnq̄ dicturus ſum: malo nunc ſilere q̄ pauca inſufficienter dicere:ve illis qui abutunt eo ad cumulū peccandi: qd̄ ſingulariter datū eſt ad auxiliū ſubleuamenqꝫ penitendi. Hi ſunt indigni tractantes illud: quos ſub

queſtione terribili increpat dñs p ꝓphãm: Quid eſt qđ dilectus meꝰ fecit in domo mea ſcelera mul ta: nunquid carnes ſancte auferẽt a te malicias tu as: quaſi dicat (ſm Lyrã) nõ. qꝛ talia nõ placent niſi ex deuotiõe ꝛ bonitate offerentiũ. Hinc dicit Geñ. 4. Reſpexit dñs ad Abel ꝛ ad munera eiꝰ Deniqꝫ aplus. Qui mãducat ꝛ bibit indigne: iu diciũ ſibi mandu. ꝛ bibit ꝛc. ¶ Nõ nos ita fratres ſed in loco tali tanq̃ diuino ꝛ celeſti: audiamꝰ vo cem dñi imperantis: vt ãmotis calciamentis nr̃e vetuſtatis p pniam (ſuũ eſt eñ officiũ hoc) ſtemꝰ in terra hac que ſancta eſt dicẽtes cũ Jacob. Ter ribilis eſt locus iſte. nõ eſt hic aliud niſi domꝰ dei et porta celi. Etenim dñs eſt in loco iſto. Et nos ergo ſancti ſimꝰ qui habitamꝰ in ſancto: q̃bꝰ dei gratia ꝯceſſit (ſi nõ abutimur) illa vota ꝓphetica Unã pecij a dño hanc requirã vt inhabitẽ in do mo dñi. Et rurſum. Quã dilecta tabernacula tua dñe. virtu. ꝛc. Et iter elegi abiectus eſſe ĩ domo dei mei ꝛc. Ad quid? Ad penitendũ p̃cipue. Pe nitemini ergo ꝛc.

Jere. xi.
1. Chor. xi.
Exodi. 3.
Joſue. 5.
Geñ. 28.
Ps. 26.
Ps. 83.

¶ Caplm octauũ. ponunt quatuor cõſiderationes morales circa predi cta. pma q̃ ſanctiꝰ eſt orare in ecclia q̃ꝫ alio loco. Scda q̃ omis plaſphe mia execrabiliꝰ fit in ecclia quã ſupe riores tollerare ſine punitiõe nõ dñt

Tertia ꝙ mali eccleſiaſtici peiores ſunt alijs qꝛ vt cōiter incorrigibiles. Quarta negociatiōes ꝛ affectiōes ꝑuerſe dampnabilius fiunt in eccleſia ꝙ̄ alibi.

c Irca hec tñ quadruplex occurrit ꝯſideratio moral'. ¶ Prīa ſancti⁹ eſt ꝛ deo placē ti⁹ atq₃ fructuoſi⁹ regularit̄ tñ orare deū ī templis ꝛ locis ſibi dicatis ꝙ̄ in alijs Ualor quid orationū ibidem factarū tumulat̄ ex orōne generali ꝛ loci maieſtate: ex q̄ fit deuotiōis maior incitatatio. Propterea nō abſq₃ grandi ratione ſedula religio patrū noſtrorū: particularia oratoria vetabat: preſertim ꝓmiſſis celebrandis. Dictum ē in conſideratione regulariter: quoniā valor ipis orationibus accreſcere aliunde ꝙ̄ ex loco ſancto poſſet. ¶ Secunda conſideratio Omnis plaſphemia que attribuitur deo vel ſanctis eius indigna vel turpia: verbo. facto. vel ſigno: tanto execrabilius fit in eccleſia: quāto loc⁹ plus ſacer eſt. Que plaſphemia ſi fiat ſub ludi ſpecie: debet auctoritate ꝑ ſuperiores ſerioſe reparari. Nec (vt diſtinct. 8. c. Mala autem conſuetudo et alijs capitulis ſequētibus) ꝯſuetudo ad oppoſitū alleuiat īmo aggrauat. quia veriſſime corruptela eſt. et ſacrilega corruptela: que in caput ſuperiorum redundabit: ſi non pro ſuo officio remediare curauerint: maiore quidem animoſitate ꝙ̄ etiam pro ſuis temporali-

bus decertarent. ¶ Tertia. Una ex cauſiis: quare eccleſiaſtici mali ꝛ īpenitītes: peſſimi ſunt ſupra ceteros (ꝑut ſepe expertum fuiſſe teſtatꝛ Auguſtinus. ꝛ tempora noſtra idem monſtrant ad oculos) aſſignatꝛ ꝯuenienter: qꝛ tales ipi deo magiſ ingrati ſunt. Dum abutuntꝛ eis omnibꝰ: que eos ad penitentiā ꝓuocare debuerāt. Omnia enī remedia pro ſua correctiōe (vt ſunt exempla ſanctorum et predicationes et alia ſimilia) cōuerterūt in faſtidium et contentū. et quaſi in ridiculum apud ſemetipos: et hoc ex continuo auditu ꝛ viſu: adeo vt tandem ſe eſſe credant ſapientes et prudentes pre alijs monitoribus ſuis: quoniā īpinguati ſunt incraſſati dilatati: ideo dereliquerunt deum ſuum ꝛc. et humilitatem noſtre xpiane religionis ꝛ ſuorum ꝓmulgatorum: ponunt in abhomīationē ſibi. Qualis igitꝛ ſpes ſalutis eſſe poteſt: vbi que fuerant remedia: ꝯuertuntꝛ in nauſeam ꝛ venena? ¶ Quarta Affectiones ꝑuerſe (q̄ ſeparāt a deo) dampnabiliter fiunt vbiq;: dampnoſiꝰ tn̄ in ecclīa Negotiationes ꝑterea ſeculares. capitula. ꝛ conuentiones ſiue tractatus: ne dum in eccleſia: verū etiam in ſanctuario ſiue choro ꝛ tempore diuinorum: in magnū contentū dei: ꝛ laqueum animarū ſepiſſime heu fiūt. q̄ tn̄ ſancti patres ſub maximis penis ꝓhibuerūt. vt ſtatim patebit. Nō aduertentes q̄tū negociatōes q̄ fiebāt olim ī tēplo iheroſolimitano xp̄o diſplicuerunt qđ apparuit qꝛ ex magno zelo ſbuertit cathedras nūmulariorꝫ ꝛc. Nūc tn̄ hmōi mlto diſplicibiliꝰ fiunt in templis ſuis ī quibꝰ miſteria magis ſpiritualia ꝯueīt celebrari.

Deut. 32.

Sapien. 1.

Luce. 19.
Joh. 2.

¶ Capitulũ nonũ. Pro veritate dictarũ ꝯſiderationũ ꝛ reuerẽtia deo in eccl'ia exhibenda ponunt̃ mlti canones bene notãdi ꝛ timẽdi ĩ quib⁹ ꝓhibent̃ fabulatões. ludi inhoneſti canes ꝛ aues induci. capl'a celebrari et q̃cquid diuinũ cultũ turbare põt

p Ro veritate ꝛ maioꝛe ꝓbatiõe haꝝ conſiderationũ ſeu documentoꝝ moꝛalium . et nihilominus ꝓ reuerentia in eccleſia deo exhibenda: ſubiũgent̃ iura ꝛ dicta doctoꝝ nullaten⁹ ſpernenda: imo multũ ponderanda. ¶ Aduertant omẽs eccl'iaſtici: ꝛ qui habent aures audiendi audiant aureum canonẽ. de immunitate eccl'iarum libꝛo. vj. Decet domũ domini ſanctitudo. decet vt cuius in pace factus eſt locus: eius cult⁹ ſit cum debita veneratiõe pacificus. Sit itaq; ad eccleſias humilis ꝛ deuot⁹ ingreſſus. Sit in eis q̃eta ꝯuerſatio. deo grata. inſpicientib⁹ placita. que conſiderãtes nõ ſolũ inſtituat ſed ꝛ reficiat. Cõuenientes ibidez: nomen illud quod eſt ſuꝑ om̃e nomen: a quo aliud ſub celo nõ eſt datũ hominibus: in quo ſaluos fieri credentes opoꝛteat. nomẽ vicz ihu xp̃i (q̃ ſaluũ faciet populũ ſuũ a peccatis eoꝝ) exhibitiõe reuerẽtie ſpecialis attollãt. ꝛ qd̃ generaliter ſcribit̃: vt in noĩe ihu om̃e genu flectat̃: ſinguli ſingulariter in ſeip̃is implentes: pꝛecipue dũ agunt̃ miſſaꝝ ſacra miſteria glorioſuz illud nomẽ

qñcunqꝫ recolit:flectant genua cordis ſui: qđ vel capitis ſui inclinatione teſtent. Attendant in locꝫ eiſdem intentis ꝑcordijs ſacra ſolennia. deuotis orõnibus inſiſtat. Nullus in locis eiſdem (in qui bus cũ pace ⁊ quiete vota ꝯuenit celebrari) ſedi-tionem excitet. ꝯclamationẽ moueat. impetumue cõmittat. Ceſſent in locis illis vniuerſitatum ⁊ ſo cietatũ quarũlibet ꝯſil ia. cõciones ⁊ publica par-lamenta. Ceſſent vana ⁊ multo forti⁹ feda ⁊ pro-phana colloquia. Ceſſent cõfabulatiões que libet Sint poſtremo quecunqꝫ alia que diuinũ turbare poſſent officium:aut oculos diuine maieſtatis of-fendere:ab ipſis prorſus extranea. ne vbi peccato rũ ẽ venia poſtulanda: ibi peccãdi detur occaſio. aut deꝑhendant peccata cõmitti. Ceſſent in eccle ſijs earũqꝫ cimiterijs negociatiões. ⁊ ꝑcipue nun dinarũ. ac fori cuiuſcunqꝫ tumultus. Omis ĩ eis ſeculariũ iudiciorum ſtrepitus cõquieſcat. Nulla inibi cauſa ꝑ laicos criminal' maxĩe agitet. Sint loca eadem a laicoꝝ cognitionibus aliena. Ordi-narij locoꝝ hoc faciant obſuari. Suadenda ſua-deant. interdicta hui⁹ canonis auctoritate compe ſcant. Ad hoc etiam alios in eccleſijs ipſis magis aſſiduos. et ad premiſſa idoneos deputando. Et nihilomin⁹ ꝓceſſus iudicũ ſeculariũ ac ſpirituali-um ꝓlate ſententie:in eiſdem locis careant robo-re firmitatis. Qui vero ꝑmiſſas inhibitiões ani-mo petulanti ꝯtempſerint:ꝑter proceſſum ordina riorũ ⁊ deputandoꝝ ab ipſis:diuine vlcionis ⁊ no ſtre poterũt acrimoniã formidare: donec ſuũ con-feſſi reatũ a ſimilib⁹ firmato ꝓpoſito deliberaue-

rint abſtinere Sup quo tã ſalubri canone placeat videre apparatũ ꝛ multa bona ꝑ explanatione videbuntur.

¶ Item alius Canon de eodem nõ minoris ponderis de ↄſe. diſt. pꝛima.

¶ Quando aũt ſtam⁹ ad orationẽ fratres dilectiſſimi inuigilare ꝛ incumbere ad preces toto corde debem⁹. Cogitatio carnal' hoĩs ꝛ ſeclar' abcedat. Nec quicꝙ tunc anim⁹ aliud ꝙ id ſolum cogitet quod precat. Ideo aũt ſacerdos ante orationẽ p̃fatione p̃miſſa parat fratrũ mentes dicendo: Surſum corda: vt dũ reſpondet plebs habem⁹ ad dominũ: amoneat nihil aliud ſe ꝙ dominum cogitare debere. Claudatur contra aduerſarium pectus et ſoli deo pateat. nec ad ſe hoſtem omni tempore orationis venire patiat.

¶ De eodem. v. q. iiij.

¶ In loco bñdictionis ↄſidentes domini ſacerdotes: nullus debet aut indiſcretis vocibus perſtrepere. aut quibuſlibꝫ tumultib⁹ ꝑturbare. Nullus etiã inanib⁹ fabulis vel riſibus agi. Et (quod eſt deterius) obſtinatis diſceptationib⁹ tumultuoſas
Jacobi. I. voces effundere. Si ꝗs eñ (vt aplus ait) putat ſe religioſum eſſe: non refrenans linguã ſuã: ſꝫ seducẽs cor ſuũ: hui⁹ vana ẽ religio. cultũ eñ ſuũ iuſticia ꝑdit: qñ ſilentia iudicij obſtrepentiũ turbo cõ
Pſalc. 32. fundit. dicente ꝓpheta. Erit cultus iuſticie ſilen
puerb. 22. tium ꝛc. In fine huius canonis dicit. Eice deriſorem ꝛ exibit cũ eo iurgiũ. A cõmuni cetu ſecedat et triũ dierũ excõicationis ſnĩam ferat.

¶ Concordat decretalis. Extra de cele. miſ.

¶ Dolentes referim⁹ q̄ nō ſolū quidā mīores clerici: Verū etiā aliqui eccl'iarꝝ p̄lati circa cōmeſſationes ſupfluas ꝛ fabulatiōes illicitas (vt de alijs taceam⁹) fore medietatē noctis expendūt. ꝛ ſompno reſiduū relinquētes: vix ad diurnū cōtentum auiū excitant: trāſcurrēdo vndiqꝫ ꝯtinua ſincopa matutinū. Sūt ꝛ alij q̄ miſſarꝝ ſolēnia vix celebrāt quat in anno. ꝛ qd̄ deteri⁹ eſt intereſſe ꝯtempnūt Et ſi qñ (dū hec celebrant) interſint: chori ſilētiū fugiētes: intendūt exteri⁹ collocutiōib⁹ laicoꝝ dū qꝫ auditum ad indebitos ſmones effundūt: aures intentas nō porrigūt ad diuina. Hec igit ꝛ ſimilia ſub pena ſuſpenſiōis penit⁹ inhibem⁹ diſtricte p̄cipientes in v̄tute obedientie: vt diuinū officium nocturnū pariter ꝛ diurnū (q̄ntū eis dederit de⁹) ſtudioſe celebrent pariter ꝛ deuote.

¶ Idem lex p̄cipit impatoria. C. de his qui ad ec. ꝯfu. denuntiamus.

¶ Denunciamus vobis omnibus vt in ſacro ſanctis eccleſijs ꝛ in alijs quidem venerabilibus locis: in quibus cum pace ꝛ quiete vota competit celebrari: abſtineatis ab omni ſeditione. Nemo conclamationibus vtatur. Nemo moueat tumultuꝫ. aut impetum committat et cetera. ꝛ concluditur ī fine. Q̄ ſi quis contra huius edicti normam. aut agere aliquid. aut ſeditionem mouere temptauerit: vltimo ſupplicis ſubiacebit. Hec ibi.

¶ Item Aug⁹. in regula ꝛ ponit̄ diſt. 42. in ora.
In oratorio pter orandi ꝛ pſallendi cultum: peni
tus nihil agatur. Ad hoc enī ſolū factum eſt vnđ
et nomen accepit. Huic igit̄ nomini opa iugit̄ im=
penſa cōcordent. ¶ Item Ieronim⁹ ad occeanuʒ
epl'a ſcđa. Timeo ne qñ p riſum intram⁹ eccl'iam
Pſ. 2. ſic de nobis rideat de quo ſcriptum eſt. Qui habi
tat in celis irridebit eos.

¶ Ad ideʒ ē Ca. in clemētinis đ ce/le. miſ. ꝛ nota bene.

¶ Graui nimirū turbatiōe mouemur qꝫ ex nō nul=
loꝝ neglientia rectoꝝ que dum ſpe impunitatis
pmittit: multā nutrire peſtilentiā cōſueuit in ſub=
ditis. Pleriqꝫ eccl'iaꝝ miniſtri modeſtia ordinis
clericalis abiecta: dū offerre deo ſacrificiū laudis.
fructū labioꝝ ſuorū ī puritate ꝯſcie ꝛ animi deuo=
tione deberēt: horas canōicas dicere ſeu pſallere
tranſcurrendo. ſincopando. extranea quidē ꝛ ple=
rumqꝫ vana. pphana. ꝛ inhoneſta intmiſcendo
colloquia. Tarde ad choꝝ ꝯueniendo. ſeu eccl'aʒ
ipam abſqꝫ rōnabili cauſa añ finem officij exeūdo
frequenter. Aues interdū portando ſeu faciendo
portari. caneſqꝫ ſecū ducēdo venaticos: ac q̄ſi ni=
hil ptendētes đ clericali milicia. ī corona. veſtib⁹
et tonſura: diuinaſ etiā celelebrare. aut eis intereſſe
nimis indeuote preſumunt ꝛc. Et poſt pauca. In
multis inſup eccleſijs cū vaſis. veſtimentis. ꝛ ce=
teris ornamentis ad diuinū cultū neceſſarijs: īde
centibus vtiqꝫ: penſatis caꝝ facultatib⁹ deſeruit̄
Ne igit̄ tranſgreſſiones inualeſcant hmōi: alijſqꝫ

veniant in exemplū: ſacri cōſilij approbatiōe hoc fieri ꝓhibentes ſancim⁹: vt illi ad quos ptinet. et in eoꝝ (ſi vtiqꝫ exempti nō ſint) neglientiā vł defectum: locoꝝ ordinarij: ſi vo exempti fuerint. aut alias circa hoc ꝑuilegiati: ſupiores ipoꝝ omi neglientia vel in curia penit⁹ relegata: circa formanda pmiſſa ⁊ eoꝝ ſingula corrigenda. Nec nō vt in cathedralib⁹. regularibus. ⁊ collegiatis eccleſijs horis debitis deuote pſallat. In alijs vero ꝯueni enter ⁊ debite celebret diuinū. diurnū. ⁊ nocturnū officiū: ſi dei ⁊ aplice ſedis indignatiōem euitare voluerint: ſollicitam curēt diligentiaꝫ adhibere. ꝯtradictores p cenſuraꝫ eccliaſticam dūmodo ad eos illam exercere ptineat. alijſqꝫ oportunis remedijs cōpeſcendo facientes: ꝓut ad eos ſpectat in his ⁊ alijs que ad diuinū cultum ⁊ morū reformationem ptinent. ac eccliaꝝ et cimiterioꝝ reſpiciūt honeſtatē: ſacroꝝ ſtatuta canonū ad que ſcienda: diligens curent adhibere ſtudium irrefragabiliter obſeruari.

¶ Circa hunc canonem multa bona dicunt in apparatu cui placꝫ videat Item ex decretis conſilij baſ. de ſpectaculis in eccleſijs.

¶ Turpem etiam illum abuſum in quibuſdā eccleſijs: quo certis annuis celebritatib⁹ non nulli. cum mitra. bacculo. ac veſtibus pōtificalib⁹. more epiſcopoꝝ benedicūt. Alij vt reges ⁊ duces induti: qō feſtum fatuoꝝ vel innocentū ſeu puerorū

in quibuſdam regionib⁹ nuncupaꝛ. Alij laruales ac teatrales iocos. Alij choreas ꝛ tripudia mariū ac mulierū facientes: hoīes ad ſpectacula ꝛ cachinationes mouent Alij cōmeſſatiões ꝛ ꝯuiuia preparant: Hec ſinodus deteſtans ſtatuit ꝛ iubet ſtaꝫ ordinarijs ꝙ eccl'iaꝝ decanis et rectorib⁹ ſub penis ſuſpenſionis oīm ꝓuentuū eccl'iaſticoꝝ trium menſiū ſpacio: vt hec ꝛ ſimilia ludibria. neqꝫ etiā mercantias ſeu negociatiões nundinaꝝ in eccl'ia que domus orōnis eſſe debet. ac etiā cimiterio exercere amplius ꝑmittant. tranſgreſſores ꝑ cenſuram eccleſiaſticā. aliaqꝫ iuris remedia punire nō negligant. Omēs aūt cōſuetudines ſtatuta ac ꝓuilegia: q̄ his nō ꝯcordāt decretis (niſi forte maiores adducerent penas) irritas eſſe hec ſancta ſinodus decernit ꝛc. Datū in ſeſſione publica ſolenniter celebrata in maiore eccl'a Baſ. die iouis nona. menſis iunij. Anno a natiuitate dñi. M. cccc. xxxv.

¶ Hoc idē ꝓhibeꝛ Extra d̄ vi. ꝛ hone. cle. Cū decorem vbi dicīꝛ

¶ Interdū ludi fiūt in eccleſijs theatrales. et non ſolū ludibrioꝝ ſpectacula introducunꝛ in eis mōſtra laruaꝝ: verūetiam in aliquib⁹ feſtiuitatibus dyaconi preſbiteri ꝛ ſubdiaconi inſanie ſue ludibria exercere preſumunt: fraternitate veſtre mandamus: quatenus ne ꝑ hmōi turpitudinem eccleſie inquineꝛ honeſtas: prelibatā ludibriorū cōſuetudinem. vel potius corruptelaꝫ curetis a veſtris

eccleſijs extirpare.

¶ Aliud decretū cōſilij Baſ. factū ſeſſione viceſima prima. qđ lectū fuit nona die iunij āno. M. cccc. xxxv in eccl'ia Baſ. et ſic incipit.

¶ Si quis pncipem ſecularē rogatur⁹. habitu honeſto. geſtu decenti. platiōe nō pcipiti ſed diſtincta. attenta quoqꝫ mente: ſeipm ac vba ſtudet cōponere. Quāto diligenti⁹ in ſacro loco omipotētem deū oraturus: hec omīno facere curabit. Statuit igit̄ ſancta ſinodus vt in cunctꝭ cathedralib⁹ ꝛ collegiatis eccleſijs diebus ſingulis (ꝯgrua pulſatione pmiſſa) laudes diuīe p ſingulas horas nō curſim ac feſtinanter: ſꝫ tractim cū pauſa decēti: pſertim in medio cuiuſlibet verſiculi pſalmorū: debitam faciendo inter ſolenne ꝛ feriale offcciū: differētiā: reuerent̄ ab omib⁹ pſoluant̄. horas canonicas dicturi cū tunica talari ac ſuppellicijs mundis: vltra medias tibias longis: eccleſiam ingrediant̄: nō capucia ſed almucia vel pireta in capiti bus tenentes. Qui cum in choro fuerint: grauitatem ſeruent quam et locus ꝛ officium exigūt. Nō in ſimul aut cuꝫ alijs ꝯfabulatiōes habētes. Aut litteras ſeu alias ſcripturas legētes. Et cum pſallendi gratia ibidem conueniant: muta aut clauſa labia tenere non debent: ſed omnes (preſertim qui maiori funguntur honore) deo alacriter modulentur. Cum dicitur. Gloria patri et filio:

omnes ↄſurgant. Cū nōiat̄ glorioſuʒ illud nomē iheſus. (in quo om̄e genu flectit̄ ⁊c̄.) capita īclinent. Nemo ibidem dū hore publice in communi cantant̄: legat vel dicat ꝑuatim officium. Nā nō ſolū obſequiū quo obnoxius eſt ſubtrahit: ſʒ ⁊ alios pſallentes ꝑturbat. Hec ibi. In q̄ decreto habent̄ multe clanſule notabiles que cauſa breuitatis hic omittunt̄.

Decimū capitulū. In quo oſtenditur qualis ſit domus dei ⁊ q̄s fructus ibi hominibꝰ eueniat ⁊ allegat̄ multiplex ſcriptura ⁊ fit exclamatio ↄtra putātes ſe ipunes trāſire ī magnis peccatis cū tn̄ multi ſancti grauiter puniti ſint ꝑ leuibus culpis ex quoꝝ obſtinatiōe multa mala eueniunt eccleſie.

Uper om̄ia hec maxime eccl'iaſticos debʒ mouere immo terrere: verbū noſtri ſaluatoris tociens repetituʒ. domꝰ mea domus orationis vocabit̄. yſaie. 56. Mathei. 21. Jere. 7. Mar. 11. Luce. 19. Johis. 2. Quod verbum ſancti patres tractauerunt diſtin. 88. ca. 2. Et. j. q. 3. Saluator. in fine. Et. 16. q. 7. Et hoc diximꝰ. in principio. Unde Ambro. coriolanꝰ exponēs illō Auguſtini in regl'a. In oratorio nemo aliq̄d agat

et cetera dicit. Magnope cauendū eſt: ne in tēplo dñi aliq̄d fiat qd̄ oculos diuīe maieſtatꝫ offendat vel ibi orare volentes impediat. Perinde Bernhardus ait. Omīno diuīe celſitudinis ꝓditorē ſe eſſe nouerit: q̄cunqꝫ eſt ille: q̄ vicia quelibꝫ in hāc domū conat̄ inducere. ꝛ templū dei ſpeluncā vult facere demonioꝝ. Ob eam rem ſaluator nr̄: vendentes ꝛ ementes de templo eiciens. ꝛ mēſas nummulariorꝫ ſubuertens: dixit. domus mea domus orōnis vocabit̄. Uos aūt fe. eā ſpe. latro. Dom⁹ mea inquit: qꝛ omnis ecc̄lia ꝛ oīe templū domus dei eſt. Dom⁹ mea inquit: vt ſe deum ac dominū ipi⁹ eue inſinuaret. Ut etiam intelligerem⁹ eū nō ſolum poſſeſſorē ſed factorem diuine domus. Nemo eēm pōt ecc̄iam edificare niſi a deo motus. Sicut ſcriptum eſt. Templum dei ſanctum eſt. dei ſtructura eſt. dei edificatio. Et ſubdit. domus orationis vocabit̄. qꝛ in templo dei non niſi orōnes. obſecratiōes ꝛ diuina debent adminiſtrari ſacramenta. Cauete igit̄ fratres alias ibi facere cōfabulationes. Cauete nō dico tm̄ opari: ſed nec etiam ibi aliquid cogitare qd̄ iniuſtum. quod turpe. qd̄ inhoneſtum ꝛ vanū ſit. Cauete ibi nō ſoluꝫ corpe ſed nec mente vagari. Ecc̄lia eēm eſt domus dei. Eſt porta celi. Eſt domus ſalutis. In ecc̄lia eſt illa ſcala Jacob: cui⁹ ſummitas celos tangebat. p quā deſcendentes et aſcendentes angelos vidit. Ibi oculus dñi cunctos noſtros intuet̄ ꝛ diſcernit actus. Ibi tronus ſue maieſtatis. Ibi cum nos ſumus oratores: chori angeloꝝ aſſiſtunt laudatores Ibi peccatores recōſiliant̄. Juſti ſanctificant̄. cele

1. Choꝝ. 3.
Ephe. 2.
Gen. 28.

ſtia᷑ tractant ſacramenta: diuina explent miſteria
et celeſtes effundunt benedictiões. O igit̃ q̃ me-
tuendus. o q̃ venerandus. o q̃nta deuotiõe freq̃n
tandus eſt locus eccleſie. Caueamus igit̃ fratres
atq; timeam⁹ alia ibi agere loqui aut cogitare q̃
facta ſit: ne ſimus d̾ illis quibus improperat dñs
dicens. Uos aũt feciſtis ſpe.la. Unde Alcuinus
Miſtice aũt q̃ttidie deus ſpiritualiter ſuã eccl̃iã
intrat. et qualiter ibi vnuſquiſq; ꝯuerſet̃ attendit.
¶ Caueamus ḡ ne in eccl̃ia dei fabulis vl̃ riſibus
vl̃ odijs. vel cupiditatib⁹ vacemus: ne ĩprouiſus
veniens nos flagellet. et de eccl̃ia ſua eiciat. Nam
ſm Criſoſto. Acrius inuexit ꝯtra dehonorãtes tẽ
plum q̃ cõtra q̃dcunq; aliud peccatum. et nõ ſolũ
verbo ſed et flagello vſus eſt. ¶ Sed prochdolor
nõ ẽ in nobis ſcĩa neq; ſenſus: multa habem⁹ ſcri
pta mltos exhortatiões multa p̃cepta. immo etiã
multas horribiles minas: et tñ paꝝ reſipiſcim⁹ et
emẽdam⁹. Uñ igit̃ (poſt tot documẽta. tot exhor-
tationes. tot deniq; terribiles ꝯminatiões) tanta
ĩ nobis creſcit impunitas delinquẽdi? Quis hic
preſumptiõis ſpũs. qui tantã in nr̃o animo opera
tur audaciam? Et cum plures ſanctos homines
ſicut Adam Geneſ. 3. Sicut vxorem Loth Gene
.Regũ.13. ſis. 19. Sicut virum dei ꝓphetam: q2 contra inter
Regũ.6. dictũ cõmedit: a leone deiect⁹ occidit. Sic Ozã
ſacerdotem q̄ tetigit archam: cũ tamen declinaue-
rat. et a domino ꝑcuſſus mortu⁹ eſt. Sicut ſanctũ
Seuerinũ. qui neglienter horas ꝑſoluit. multis
annis purgaroriũ paſſus eſt. et infinitos alios: de
leuibus culpis videamus grauiter eſſe punitos: et
nos cottidie in maioribus et pluribus delinquen

tes eternos dampnationis ignes euadere creda=
mus? Sed quid? Si obſtinato et indurato animo
atꝫ ſurda aure tranſimus impenitentes: expaue=
ſcamus. ne ſimus a deo deſpecti: cum nullam cor=
rectionem aduertimus ſm illud. Conſidera opa Ecci.7.
dei: ꝙ nemo poſſit corrigere quem ille deſpexerit
Et ne ſic didicerimus mala ꝙ nullo modo poteri=
mus facere bona. iuxta illud. Si mutare pōt ethi Jere.13.
ops pellem ſuam et pardus varietates ſuas: ſic et
vos poteritis benefacere cum didiceritis malum.
De hoc iterum ꝓpheta. Scito ⁊ vide quia maluꝫ Jere.2.
et amarum eſt reliquiſſe te dominū deum tuum et
non eſſe timorem eius apud te dicit dominus.
¶ Et quia heu nunc maior pars ſacerdotum talis
eſt ꝙ nolit apprehendere diſciplinam: ſed magis
diligere maliciam ꝙ̄ benignitatem: ideo perit de
via iuſta que nō ſapit eis: ideo valde timenda eſt
ruina eccleſie futura. et forſan cicius ꝙ̄ putamus
(vt in ſequēti tractatu dicet) Dicit eñ Criſoſto.
Nihil tantuꝫ deſtruit eccleſiam dei ſicut ꝙ clerici
deteriores ſunt laicis. Idem dicit Jero. Et habet
8. q. j. Qualꝰ. vbi in fine dicit. Vehemēter eccliaꝫ
dei deſtruit meliores eē laicos ꝙ̄ clericos. Et idē
diſt. 83. Dicit canon. Nemo q̊ppe nocet in eccłia
dei amplius ꝙ̄ q̊ ꝑuerſe agēs: nomē vł ordinē ſcita
tis ⁊ ſacerdotiſ hꝫ. delinq̄ntē nāqꝫ hūc redarguere
nullus p̄ſumit. ⁊ ī exēplū culpa vehementꝰ exten=
ditur. qñ ꝓ reuerentia ordīs peccator honoratur.
Epiſcopus itaqꝫ q̊ taliū crimina nō corrigit magis
dicendus eſt canis impudicus ꝙ̄ epūs. Hoc etiaꝫ
exclamat Yſa. 56. Speculatores eius ceci omnes.

neſcierũt vniuerſi. canes muti nõ valẽtes latrare. videntes vana. dormientes ⁊ amantes ſomnia. et canes impudẽtiſſimi neſcierũt ſaturitatẽ. Ipſi paſtores ignorauerũt intelligentiam. Omẽs in viaꝫ ſuam declinauerunt vnuſquiſqꝫ ad auaritiam ſuã a ſummo vſqꝫ ad nouiſſimũ. Venite ſumamus vinum (ita loquunt̃ ad ſemetipſos ſm Lyrã) ⁊ ĩpleamur ebrietate. Et erit ſicut hodie ſic ⁊ cras ⁊ multo amplius. Hec ille. Idẽ quaſi habet. 19. q. 3. monaſterijs. Ubi dicit̃ Nã dũ graue ſit in exptos hominũ obſequijs ſociari. quis poſſit dicere quanto ſit grauius ad dei ſeruiciũ improbos applicari. Et 47. diſt. q̃ntũlibet. In q̃ canone dicit̃. qm̃ ſicut difficile ſum exptus meliores quaꝫ in monaſterio ꝓfecerunt: ita nõ ſum deteriores exptus q̃ꝫ qui in monaſterio defecerũt. ⁊ ſunt hec verba Auguſtini ad Uincentiũ donatiſtã.

Caplm vndecimũ. Recitat̃ luxurioſa crapuloſa ⁊ vana vita multoꝝ ſacerdotum quorum actus eccleſiaſtici infructuoſi ⁊ nociui ſũt. vt oſtẽditur in exemplo horribili in quo inſeritur epl'a beelzebub demonis ad prelatos ⁊ rectores eccliaꝝ.

d E debili igit̃ ſtatu clericali audiat̃ quod dr in tractatu qui intitulat̃ lauacꝝ ꝯſcientie ſacerdotum. capitulo de luxuria et alijs vicijs ſacerdotum. Et ſumit̃ ex libro apũ. Cum ſa

cerdotes dies ↄſumāt in ↄuiuijs ludis ꝛ venereis Ecci.19.
cū validis ſuis: verba ꝓcacia loquēdo bibendo ri
dendo ꝛc. diabolo inſtigāte (ſm qđ ſcriptuꝫ eſt)
Vinū ꝛ mulieres appoſtatare faciūt etiam ſapien
tes. Hinc ipi clamant afferaꝛ vinū optimū. qꝛ abſ=
qꝫ venere ꝛ mero rite letabiꝛ nemo. vulgariꝛ On
ſchon frowen vnd gutē win mag nyeman frolich
ſyn. Talibus ꝛ alijs mendacijs. ſcurrilitatibus.
cachinatiōibus. verbis luxurioſis ꝛ potatiōib⁹ in
ſeruientes: hominib⁹ cū quib⁹ ↄuerſanꝛ malū pre
bent exemplū ꝛ inficiūt pcipue iuuenes maſculos
et femellas ſecū habitantes. ꝛ ſic totā diem cōnſu
munt ꝛ forſitan noctis magnā ptem. Et ſeqnti die
nō dū bene ab heſterna crapula euaporati: intran
tes eccliam nō cauſa deuotionis ſed timore magiſ
coacti ſui ſupioris. aut queſt⁹ fauore nō dei amo=
re celebrare miſſas nō formidant. querētes ↄfeſſo
rem nō virū iuſtum litteratū ꝛ timoratū: ſed quili=
bet ↄuiuā ſuum in vita ꝛ ↄuerſatiōe ſibi ſileꝫ. Ab
ſolue me inquiēs ꝛ ego abſoluā te: ait latro ad la=
tronem. Sic fuit. ſic eſt. ſic erit. ꝙ ſilis ſimilē ſibi
querit. Et ſic nullus ↄſequiꝛ abſolutiōem (vt etiā
diffuſe ſupra patuit) qꝛ nullus intendit firmiꝛ di=
mittere qđ ↄfitetur. immo quilibꝫ taliū duo noua
incurrit mortalia peccata. Primuꝫ qꝛ ficte ꝛ falſe
cōfiteꝛ. nō hn̄s ſufficiens ꝓpoſituꝫ dimittendi qđ
peccauit. Scđꝫ qꝛ abſoluit eū quē ſcit vł ad min⁹
ſcire debet coram deo nō eſſe abſoluendū neqꝫ ab
ſolutum. ꝓ eo ꝙ dimittere nō intendit ꝛc. immo
ſtatim pacto officio feſtinanter poſtergando eccle=
ſiam ꝛ ante omēs recedendo ad ea que prius ſeſi=

ne verecundia inuoluẽdo. O q̃nta cecitas. Et ſic
fiunt infinita mala ⁊ peccata clericoꝝ in magnum
ſpretum ⁊ offenſam diuĩe clemẽtie. Vñ nulli du-
bium qnin maxĩa ira ⁊ furore ad vindicandũ inſtã
metur deꝰ ad plagandã totam eccl'iam catholicã.
ſicut olim fecit ꝓpter peccata veteꝝ ſacerdotũ. qñ
(vt ait Gregorius) totã ciuitatẽ hieruſalem cũ
templo ſuo ⁊ circa regionẽ euertit: niſi pietas nr̃i
redemptoris tam magna in nos eſſet ⁊ multa. Sꝫ
ꝙ in nobis nũc ita pius eſt ⁊ longanimis: cuꝫ nul
la ſequit̃ emenda: in morte grauitate pene ⁊ mul-
tiplicitate cõpenſabit. ¶ De hoc audi horribile ex
emplum. Erãt duo ſeculares clerici. ⁊ ambo in ar
tibus mgr̃i: qui ſe mutuo maxĩe diligebãt. ſꝫ heu
vicio carnał turpitudinis inherẽtes: infra legitti-
mos annos ambo ordinati in p̃ſbiteros. Qui tan
te ſocietatis vinculo ꝯſtricti ſunt: ꝙ ſil' pactũ inie-
rũt: vt q̃ prior ex eis decederet: alteri tertia die ap
pareret: ⁊ ſibi de ſtatu ſuo indicaret. Quoꝝ vnus
nõ multo poſt tempe morte ſubita defunctus: in
p̃ſcripto tp̃e nõ reuertit̃. Poſtea vero cum ſocius
eius de ipſius regreſſu quaſi deſperaſſet: ſtatim ap
paruit ei: ⁊ ſi ſe cognoſceret inquiſiuit. Cui ſociꝰ.
bene (inquit) te cognoſco: ſꝫ cur taꝫ tarde venis?
Ait qꝛ deo nõ placuit. Nunc ğ ſcire debes. ꝙ ego
pro in numeris peccatis ⁊ precipue ꝓ eo ꝙ mino
rennis fui: ⁊ ſic ſcienter ad ſacerdotiũ acceſſi. cum
me crederem epiſcopũ decipere: vehementer de-
cepi meip̃m. Inſup ꝙ vicio luxurie ⁊ maxĩe publi
ce cũ cõcubina mea turpiter me ſubieci: ideo gra-

uiſſimis nunc ſum penis eternaliter deputatus.⁊
quocunqꝫ me miſer diuerto:infernalē mecū igneꝫ
deporto.Cui ſocius:Nunquid mō ardes loquēs
mecum:cum tñ in te nullum appareat ardoris in=
dicium?Reſpondit ille immo ardeo:ſed vt fidem
verbis meis adhibeas:ecce guttam ſudoris mei:
quē cum ille recipere nollet:tres ſuꝑ eum ꝓiecit.
vnā in frontem.duas in maxillas: que cutē ⁊ car=
nem cicius comburendo vſqꝫ ad oſſa ꝑuenerunt.
ꝓpter quod mox corruens quaſi ſtatim moritur⁹
cruciabat̄.Tunc ait qui mortuus fuit. Surge qꝛ
non morieris inde.Ecce in iſto modico ſcire pote=
ris quantū habeo de pena:cum totus tali implica=
tus atqꝫ immerſus ſim miſeria.Cogita ergo nunc
ꝙ̄ graue ſit nobis miſeris habitare ī ardorib⁹ ſem=
piternis.¶ Et hec dicens dedit ſibi rotulam vnā
vt legeret quam beelzebub princeps demonioꝝ
et dux tenebrarum prelatis et rectoribus eccleſia=
rum ex profundo inferni trāſmiſerat: cuius tenor
talis erat. ¶ Beelzebub princeps demoniorum
et dux tenebrarum cum ſatellitibus ſuis.omneſqꝫ
tartaree poteſtates.Archiepiſcopis. Epiſcopis.
Abbatibus. Prepoſitis. Preſbiteris : ceteriſqꝫ
eccleſiaruꝫ rectoribus:ſuis cariſſimis amicis.nūc
et in euum:tartareas ſalutes et inuiolate ſocieta=
tis federa:que diſſolui non poſſint ineternū.Ma=
gna fiducia nobis eſt in amicicia veſtra.Amici ca=
riſſimi multū ꝺ vobis gratulamur.qꝛ ſentitꝭ optīe
nobiſcū.⁊ q̄ nr̄a ſūt diligent̄ q̄ritis ⁊ ꝓcuratꝭ vbi=
qꝫ:tuendo. atqꝫ fouēdo: q̄cq̄d ad ius nr̄m ꝑtinere

cognoſcitis. Sciatis ꝙ vniuerſitati nr̄e vos mltū
eſſe acceptos. multaqꝫ gratiaꝝ actione ſtudia ve=
ſtra ꝓſequimur: eo ꝙ infinite mltitudines aīarū
ꝑ miſterium vr̄m. vite exemplū. atqꝫ neglientiam
faciendi in populis opus dei a via veritatꝭ abdu=
te ⁊ relicte. cottidie nobis captiue adducunt. Un̄
et regni nr̄i potentia magnifice roborat. ꝑſeuera=
te ꝙ tanꝙ fideles ⁊ intimi nr̄i in amicicia noſtra:
ꝑ opus quod cepiſtis ac tenetis. quia ꝑfecto para
ti ſum⁹ ꝓ his omnib⁹ rependere vobis retributio
nem ꝯdignā. ⁊ mercedem ꝯgruā in inferiorib⁹ in
ferni. Ualete ⁊ ſalus noſtra ſit vobiſcum ineternū
Huius ep̄le fundamentū in Yſaia habet ca. 5. dicē
te. Ue qui ꝯſurgitis mane ad ebrietatē ſectandā
et potandū vſqꝫ ad veſperam vt vino eſtuetis. Ci
thara ⁊ lira ⁊ timpanū ⁊ tibia ⁊ vinum in cōuiuijs
vr̄is. ⁊ opus dn̄i nō reſpicitis ſcꝫ vos ip̄os quare
creati eſtis ſm glo. ⁊ hoc dr̄ p̄latis ſm eandē nec
opa manuū ei⁹ ꝯſideratis. Ubi Lyra ſcꝫ qualiter
puniuit acriter viciū carnalitatꝭ vt in diluuio totū
mundū. ⁊ in ſodoma ⁊c̄. ꝓpterea captiuus eſt du
ctus populus me⁹. qꝛ nō habuit ſciaꝫ ⁊c̄. Et ſeq̄=
tur ꝓpterea dilatauit infernus aīam ſuam. i. capa
citatem ſuā ſm Lyrā. ſed ſm glo. i. affectū deuo=
randi. Et apperuit os ſuū abſqꝫ vllo termīo. i. in=
ſaciabiliter ſm glo. Et deſcendet fortes ei⁹ et po=
pulus eius ⁊ ſublimes glorioſiqꝫ eius ad eū. i. in=
fernum ſm glo. ¶ Ꝯlecta igit mortifera ſalutati=
one: cōtremuit qui legit. totuſqꝫ infremuit. Atqꝫ
mox honores ⁊ p̄latiōes quib⁹ inhiabat horrere ⁊
cōtempnere cepit. dixitqꝫ ad ſociū ſuum mortuū:

Dic mihi queſo ſi tibi aut mihi aliq̄ mō ſuccurre re valeā: Ait ei mortuꝰ. Mihi quidem ꝓdeſſe nō poteris. etiam ſi ignibꝰ te traderes: qꝛ ſpaciū peni tendi ꝑdidi: ſed tibi nūc adhuc ſemꝑ tp̄s eſt bene oꝑandi. ꝛ locus penitendi ꝛ merendi. ¶ Cuꝫ hec et alia plura mortuꝰ ille dixiſſet euanuit. Et ſociꝰ eius monaſteriū ſancti melani ingreſſus eſt: prius tn̄ rebus ſuis omnibꝰ: pauꝑibꝰ xp̄i diſtributis: di uino ſe ſeruicio mancipauit. et factus eſt in breui monachus ꝓbatꝰ ꝛ ꝑfectus religioſus. ¶ Atten dite o fratres amandi. ꝑpendite diligenter. Nam quod huic accidit mortuo: nobis poterit euenire et ꝓculdubio eueniet nobis: vt ſufficient ꝛ multi pliciter superiꝰ declaratū eſt: ſi nō ſtuduerimꝰ pe nitere ꝛ nos emēdare. ꝛ reicere pompas nr̄as. ne glientias. laſciuias. crapulas. ꝛ alia nephanda. d̄ quibus ſupra. ¶ Exhortor igit̄ in viſceribꝰ iheſu xp̄i oēs hūc tractatulū (lꝫ in cultu ſtilo collectū tn̄ vtilē) legentes nō vilipendere: ſed maſticare attē to corde. qꝛ nulla in eo ꝯſcripta ſunt ex ꝓprijs: ſꝫ potius dicta ꝛ ſcripta ſanctoꝝ patꝝ: q̄ locuti ſunt dictante ꝛ inſpirāte ſpirituſancto: que impleri ne ceſſe ē. ne eueīant nob̄ q̄ minant̄. que tn̄ abſq; du bio euenient: ſi cachinnādo. ꝑuipēdēdo. atq; ꝯtem pnendo ſpreuerimꝰ ꝛ reiecerimus: Uerū potius ſi iuſte fuerimꝰ reprehenſi: peniteamus et credamꝰ euangelio: humiliādo nos ſub potenti manu dei: vt nos exaltet in die viſitationis iheſus chriſtus iudex viuoꝝ ꝛ mortuoꝝ ꝛc̄. 2. Petri. 1. 1. Petri. 5.

Sequit̄ de tribulatiōibꝰ ꝛ
ſignis ruine eccleſie.